

Όνοματεπώνυμο:
Μάθημα:
Ύλη:
Επιμέλεια διαγωνίσματος:
Αξιολόγηση :

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΑ Ο.Π. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΛΑΤΩΝ, Πολιτεία 518b-519a

Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οἶαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοί φασιν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι. Φασὶ δὲ πού οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέσθαι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέντες.

Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.

Ὁ δὲ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὄλω τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω σὺν ὄλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιεκτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναί φαμεν τάγαθόν. Ἥ γάρ;

Ναί.

Τούτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὄραν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι.

Ἔοικεν γάρ, ἔφη.

Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος—τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνούσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν—ἡ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὔσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὖ καὶ βλαβερὸν γίγνεται.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. α. Δίπλα σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου να γράψετε «Σωστό», αν είναι σωστή, ή «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο.

1. Οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης υποστηρίζουν πως δημιουργούν τη γνώση στις ψυχές των μαθητών τους.
2. Ο Σωκράτης θεωρεί πως όλοι έχουν τη δυνατότητα της μάθησης.
3. Η περιαγωγή της ψυχής προς την ορθή κατεύθυνση δεν είναι έργο του δασκάλου.
4. Οι άλλες αρετές (ηθικές) της ψυχής αποκτώνται με την άσκηση και τον εθισμό.
5. Η φρόνηση και η γνώση είναι πάντοτε χρήσιμες και ωφέλιμες για τον άνθρωπο.

(μονάδες 5)

β. Για καθεμία από τις παραπάνω απαντήσεις να γράψετε στο τετράδιο σας το τμήμα του αρχαίου κειμένου που το επιβεβαιώνει.

(μονάδες 5)

(μονάδες 10)

B1. Πώς αντιμετωπίζει ο Σωκράτης την άποψη των επαγγελματιών της εκπαίδευσης ότι η παιδεία έχει τη δυνατότητα να εμφυτεύσει τις γνώσεις στην ψυχή του ανθρώπου;

(μονάδες 10)

B2. Να εξηγήσετε τον όρο «παιδεία» ως μια τέχνη της περιαγωγής της ψυχής.

(μονάδες 10)

B3. Δίπλα σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου να γράψετε «Σωστό», αν είναι σωστή, ή «Λάθος», αν είναι λανθασμένη.

- α. Ο ίδιος ο Πλάτωνας αναφέρει στην 7^η Επιστολή του πως από νέος ακόμα ασχολήθηκε ενεργά με την πολιτική.
- β. Οι τρεις τάξεις, στις οποίες χωρίζεται ο πληθυσμός, αποτελούν πρωτότυπη ιδέα του Πλάτωνα.
- γ. Καμία από τις τρεις τάξεις δεν είναι αποκλεισμένη από την εξουσία.
- δ. Για την ουσιαστική εφαρμογή της ισοτιμίας στην αθηναϊκή δημοκρατία πολλά αξιώματα ανατίθεντο με κλήρωση.
- ε. Ο Γλαύκων εκφράζει με την άποψή του για τη δικαιοσύνη την αριστοκρατική ηθική.

(μονάδες 10)

B4. Να αντιστοιχίσετε καθεμία αρχαία ελληνική λέξη της στήλης Α με την ετυμολογικά συγγενή της νεοελληνική λέξη της στήλης Β. (στη στήλη Β περισεύουν πέντε λέξεις)

στήλης Α

ένουσης
περιακτέον
γένηται
θεωμένη·
ἀπόλλυσιν

στήλης Β

αγώνας
γενναίος
θεατής
απόλυση
περιήγηση
ένεση
γνώμη
έκθεση
παρουσία
απώλεια

(μονάδες 10)

B5. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Να συγκρίνετε τις απόψεις του Πλάτωνα για τη φρόνηση του ανθρώπου με όσα αναφέρει ο Αριστοτέλης στο παρακάτω απόσπασμα :

Ολόκληρη η φύση , που κατά κάποιον τρόπο διαθέτει λογική, δε δημιουργεί τίποτα τυχαία, αλλά τα πάντα για κάποιον σκοπό και απομακρύνοντας το τυχαίο , ενδιαφέρεται περισσότερο για τον τελικό σκοπό απ' όσο βέβαια οι τέχνες , επειδή, οι τέχνες είναι, όπως αναφέρθηκε, μιμήσεις της φύσης και εφόσον ο άνθρωπος από τη φύση του έχει συσταθεί από ψυχή και σώμα , εφόσον η ψυχή είναι ανώτερη από το σώμα και εφόσον πάντοτε το κατώτερο υπηρετεί το ανώτερο, το σώμα υπάρχει για χάρη της ψυχής. Όμως το ένα μέρος της ψυχής είναι , όπως ξέρουμε , αυτό που διαθέτει λογική, το άλλο αυτό που δεν έχει (ενν. λογική) και είναι κατώτερο, οπότε το άλογο μέρος υπάρχει για χάρη του λογικού. Στο μέρος όμως που διαθέτει λόγο (ενν. εντάσσεται) ο νους. Επομένως , σύμφωνα με την αποδεικτική διαδικασία , αναγκαία όλα υπάρχουν για χάρη του νου.

Αριστοτέλης , Προτρεπτικός προς Θεμισώνα , απόσπασμα 23

(μονάδες 10)

ΠΗΓΗ: Αχιλλέας Παπαθανασίου, ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, εκδόσεις Μεταίχμιο

Να έχετε επιτυχία!